

**Česká školní inspekce
Karlovarský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIK-709/19-K

Název	Základní škola Hranice, okres Cheb
Sídlo	Husova 414, 351 24 Hranice
E-mail	hana.leva@skolahranice.eu
IČ	60611405
Identifikátor	600066398
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	PhDr. Hana Levá
Zřizovatel	Město Hranice
Místo inspekční činnosti	Husova 414, 351 24 Hranice Sportovní 745, 351 24 Hranice Soukenná 844, 351 24 Hranice
Termín inspekční činnosti	4. – 6. 11. 2019

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou a školní družinou podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle příslušných školních vzdělávacích programů.

Zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Charakteristika

Základní škola Hranice, okres Cheb (dále „škola“) vykonává činnost základní školy a školní družiny.

Základní škola vzdělává 184 žáků v devíti třídách, z toho je 10 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří jsou integrováni v běžných třídách, šest z nich je vzděláváno podle individuálního vzdělávacího plánu. Dvěma žákům povolila ředitelka školy individuální vzdělávání.

Zájmové vzdělávání škola poskytuje ve školní družině v jednom oddělení, ve kterém je zapsáno 28 žáků prvního až čtvrtého ročníku. Provoz je zajištěn v době od 5:45 hodin do začátku vyučování a po vyučování do 15:00 hodin. Od zákonných zástupců je za zájmové vzdělávání vybírána úplata.

Škola nemá vlastní školní jídelnu, stravování žáků a zaměstnanců probíhá ve školní jídelně nedaleké mateřské školy.

Informace o škole jsou dostupné na webových stránkách školy <http://www.skolahranice.cz/>.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Škola má jasně formulovanou koncepci svého rozvoje, která klade důraz na komplexní rozvoj žáků a jejich zdravý vývoj a zároveň podporuje a upevňuje jejich pozitivní přístup k ochraně životního prostředí. Napříč ročníky škola realizuje několik projektů, kterými podporuje utváření postojů žáků, přináší silný výchovný aspekt, napomáhá osobnostnímu a charakterovému rozvoji žáků. K nejvýraznějším patří zapojení do mezinárodního programu Ekoškola, jehož realizaci řídí koordinátor environmentální výchovy, ke stanovování konkrétních praktických úkolů a jejich vyhodnocování přispívají zástupci žáků v rámci tzv. ekotýmu. Třídy obou stupňů i zaměstnanci školy se podílejí na vlastní analýze silných a slabých stránek školy v předem stanovených oblastech. Žáci jsou zapojeni do celého procesu plánování, rozhodování a vlastní realizace činností, které vedou ke zlepšování prostředí školy a obce. Škola aktivně vytváří podmínky pro spolupráci žáků uvnitř i vně školy.

Tato koncepce se promítá výrazně i do školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Průřezové téma environmentální výchovy je začleňováno do vzdělávání průběžně v každém ročníku, do vyšších ročníků škola zařadila rovněž dva samostatné předměty environmentální výchova a ekologická výchova. V některých svých dílčích částech však školní vzdělávací program není přehledný a srozumitelný. Například ve vzdělávací oblasti Člověk a svět práce jsou informace o realizaci vzdělávání v poznámkách k učebnímu plánu odlišné od nastavených učebních osnov. Do učebních osnov pro 2. stupeň škola zařadila sedm tematických okruhů stanovených příslušným rámcovým vzdělávacím programem, tj. v počtu vysoce nad rámec minimálních požadavků, jejich skladba však neodpovídá potřebám školy, některé z nich škola nerealizuje.

Vzdělávání zajišťuje 17 pedagogických pracovníků, z nichž tři nespĺňují podmínku odborné kvalifikace. Ředitelka školy cíleně vytváří podmínky pro spolupráci učitelů i pro uvádění učitelů s krátkou praxí nebo bez odborné kvalifikace. Tito aktivně spolupracují se zkušenějšími kolegy např. při řešení kázeňských problémů, organizaci vyučovacích hodin, konzultují pomoc při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Na prvním stupni pracuje metodické sdružení, které sleduje mj. naplňování školního vzdělávacího programu, funkčnost zpracovaných tematických plánů, podílí se na organizačním zabezpečení akcí školy. Učitelé druhého stupně aktivně spolupracují při organizaci projektového vyučování,

předávají si informace o žácích, podílí se na úpravách školního vzdělávacího programu, zajišťují účast žáků na soutěžích. Ředitelka školy a její zástupce provádějí pravidelnou hospitační činnost ve všech částech vzdělávání, při jejímž vyhodnocování poskytují zpětnou vazbu jednotlivým pedagogům a dávají jim prostor pro sebereflexi. Zároveň ve škole pravidelně probíhá sebehodnocení učitelů, jehož vyhodnocení ředitelka využívá při plánování další podpory učitelů.

Pedagogičtí pracovníci školy se aktivně účastní dalšího vzdělávání, přičemž výběr akcí koreluje s potřebami jak jednotlivců, tak školy. Poznatky ze vzdělávacích akcí učitelé mezi sebou sdílí a využívají je při vlastní práci, např. při využití alternativního způsobu výuky čtení.

Prostorové a materiální podmínky školy umožňují realizaci cílů školních vzdělávacích programů pro základní i zájmové vzdělávání. Škola získává kromě finančních prostředků normativně poskytnutých ze státního rozpočtu i prostředky z rozvojových programů určené na podporu výuky plavání a vzdělávání cizinců. Finanční prostředky získané z doplňkové činnosti a formou sponzorských darů škola využívá zejména na zlepšování podmínek pro rozvoj praktické ekologické výchovy zejména v péči o zeleň, vysazování ovocných dřevin a keřů, zachycování dešťové vody, sledování počasí apod.

Škola se snaží zajistit bezpečné prostředí pro vzdělávání žáků. V souladu s vlastní koncepcí realizuje aktivity pro podporu psychického bezpečí účastníků vzdělávání. Zajištění fyzického bezpečí je vytvářeno především seznamováním žáků s pravidly bezpečného chování a ochrany zdraví ve škole i mimo její prostory a pedagogickým dohledem. Škola zaznamenala v hodnoceném období výskyt úrazů nejen v hodinách tělesné výchovy a při sportovních aktivitách, ale také v souvislosti s nekázní žáků. Tuto skutečnost vyhodnotila a zvýšila pedagogický dohled nad žáky a zajistila jejich opakované poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví. Bezpečné prostředí škola posílila především pořízením kamerového systému. Škole se zatím nepodařilo eliminovat riziko při vstupu návštěv do školní družiny, zjištěny byly také dílčí nedostatky např. ve stavu skříněk pro ukládání věcí žáků, potrhané žíněnky pro sportovní činnost apod.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Výuka na prvním stupni byla promyšlená, vzdělávací cíl hodiny však byl z větší části zaměřen na znalosti a dovednosti, méně na postojoyou složku vzdělávání. Vyučující volili většinou frontální způsob výuky v kombinaci se samostatnou prací žáků. Skupinová práce a práce ve dvojicích, při které by se žáci učili spolupracovat, byla zařazována v menší míře. Zvolené metody výuky se odrážely na motivovanosti žáků a jejich výkonu, při jednostranných činnostech byla míra soustředění některých žáků nízká a aktivita v hodině se přesouvala na stranu vyučujícího. V hodinách, kde byly využity prvky činnostního učení, mezipředmětové vztahy, střídaly se organizační formy, byla patrná vyšší míra aktivity žáků a jejich zájmu o předkládané učivo. Pozornost a aktivitu žáků udržovaly také motivační rozhovory, práce s didaktickými pomůckami, účelně využitá didaktická technika či možnost vlastního vyjádření při hodině výtvarné výchovy. Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami vyučující zpravidla diferencovali úkoly v souladu s doporučeními školského poradenského zařízení, přičemž nabízené aktivity rozsahem a náročností odpovídaly požadavkům individuálních vzdělávacích plánů. Vyučující vhodně dokázali využít potenciálu funkce asistenta pedagoga pro práci se žáky ve třídě, kteří vyžadovali individuální přístup, jejich spolupráce byla vhodně koordinovaná, podpora ve formě asistence byla efektivně využita zejména při opakování a procvičování učiva. Diferenciace práce s ohledem na možnosti a předchozí znalosti žáků byla zaznamenána pouze ojediněle. Vyučující jen

v omezené míře využívali chybu jako nástroj pro vlastní učení žáků. V průběhu hodin vyučující většinou využívali motivační hodnocení tak, aby všichni žáci zažili úspěch. Ojedinele byly zařazeny soutěže, které u méně pohotových žáků neposilovaly motivaci k učení, vedly spíše k jejich rezignaci na zadané úkoly. Na konci některých vyučovacích hodin probíhalo hodnocení ze strany vyučujících zpravidla se snahou zapojit i žáky, méně bylo zaměřeno na formativní hodnocení. V hodinách, kde převažovala frontální výuka, byla vzhledem k pasivnímu přístupu žáků efektivita rozvoje dovedností nižší. Naopak v hodinách s využitím činnostního učení byli žáci většinou aktivní, což podporovalo rozvoj kompetencí k učení.

Výuka na druhém stupni byla vedena odborně a věcně správně, vzdělávací cíle byly povětšinou znalostní a dovednostní, postojová složka byla zařazena ojedinele. V hodinách převažovala frontální výuka v kombinaci se samostatnou prací, komunikace probíhala převážně v rovině učitel – žák, kooperativní formy výuky byly využity ojedinele. Při samostatné práci někteří vyučující diferencovali požadavky na žáky v souvislosti s jejich možnostmi, což umožňovalo zapojit všechny žáky tak, aby dokázali splnit zadaný úkol. V předmětech s výchovným zaměřením volili vyučující metody a formy práce tak, aby cíleně podporovali kreativitu žáků, vytvářeli podmínky pro aktivní práci žáků a podporovali jejich zájem. Vysoký podíl frontální práce ve formě výkladu v některých hodinách snižoval možnost aktivní účasti žáků na činnostech v hodině, vyučující nevyžadoval zpětnou vazbu od žáků, jen v omezené míře ověřoval pochopení probíraného učiva. V hodinách, kde vyučující zařadili skupinovou práci či práci ve dvojicích, žáci pracovali se zájmem, volili vlastní strategii a tempo plnění zadaných úkolů, což vedlo k jejich aktivnímu podílu na průběhu hodiny. Mezipředmětové vazby, efektivní využití názorných pomůcek či účelné využití didaktické techniky v některých hodinách podporovaly aktivní zapojení žáků do učebního procesu. Vyučující nevyužívali vzájemné hodnocení žáků, hodnocení průběhu hodiny prováděli společně se žáky pouze v některých hodinách. Jen v některých vyučovacích hodinách byla vyjadřována podpora úspěchu každého žáka s důrazem na jeho pokroky a rozvoj v rámci jeho možností a důvěra, že žák může naplnit na něj kladené učební nároky. Učitelé jen v omezené míře využívali strategie v oblasti budování pozitivních postojů žáků k vlastní práci, které úspěšně uplatňují při projektových činnostech, a které škola hodnotí jako úspěšné a přínosné s výrazným dopadem do příznivého klimatu ve škole.

Činnost školní družiny je vhodně provázána se vzděláváním v základní škole, k zajištění plynulé organizace aktivit po skončení vyučování napomáhá souběžné působení vychovatelky a asistentky pedagoga. Aktivity byly zpravidla vhodně zaměřené na aktivní trávení volného času prostřednictvím různých her a zájmových činností, žáci se spolupodíleli na jejich výběru, měli prostor pro odpočinek. Činnosti odpočinkového charakteru spojené s pohybem, do kterých se zapojila vychovatelka, žáky zaujaly, přinášely jim radost, kompenzovaly únavu z vyučování. Rovněž činnosti, které si žáci volili podle zájmu, rozvíjely kreativitu, praktické dovednosti, schopnost spolupráce, žáci uplatňovali poznatky v reálných situacích. Naopak při jednostranně zaměřené činnosti spojené s dlouhým sezením u stolků klesal zájem zejména u mladších žáků. Ke kompenzaci únavy přispíval pobyt venku. Příprava na vyučování probíhala zábavnou formou prostřednictvím didaktických her, pravidelně je do programu zařazována četba s následnou reflexí, která vhodně podporuje rozvoj čtenářské gramotnosti.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Pedagogičtí pracovníci průběžně získávají aktuální informace o výsledcích vzdělávání žáků, používají vlastní nástroje hodnocení (např. ústní zkoušení, písemné testy, ověřování

praktických dovedností). Informace o průběhu a výsledcích vzdělávání žáků škola předává zákonným zástupcům prostřednictvím žákovských knížek v listinné i elektronické podobě, při osobním jednání na pravidelných třídních schůzkách. Zákonní zástupci mohou využívat pravidelné konzultační hodiny jednotlivých vyučujících.

Třídní učitelé předkládají na jednání pedagogické rady aktuální informace o výsledcích vzdělávání žáků ve třídě. Součástí zpráv třídních učitelů je zpravidla i návrh na opatření pro práci se žáky ohroženými školním neúspěchem. Pedagogická rada se těmito výsledky zabývá a v případě potřeby přijímá vhodná opatření. Následné systematické vyhodnocování individuální podpory a pokroku těchto žáků však chybí. K ověřování dosahovaných výsledků vzdělávání žáků škola využívá povinné čtvrtletní práce z matematiky a českého jazyka. Ředitelka školy eviduje a analyzuje výsledky těchto prací a navrhuje dílčí vhodná opatření. Přesto tento způsob ověřování vyhodnocuje zejména metodické sdružení prvního stupně jako časově náročné a málo efektivní vzhledem k různým vzdělávacím potřebám žáků.

Na základě analýzy vlastních potřeb se škola zapojila do projektů, které cílí na podporu předcházení školní neúspěšnosti, podporu rozvoje čtenářské gramotnosti, využití informačních technologií ve výuce a podporu rozvoje nadaných žáků.

Učitelé průběžně sledují chování žáků, v případě, že žáci nedodržují povinnosti stanovené školním řádem, ukládají třídní učitelé výchovná opatření. Uložená výchovná opatření škola eviduje; četnost, důvody pro jejich uložení ani jejich účinnost však nevyhodnocuje. Výchovná opatření ve formě pochval uděluje škola pouze v omezené míře, pozitivním zjištěním však je, že škola oceňuje své žáky za úspěchy v soutěžích či aktivitní přístup k dění ve škole, využívá k tomu diplomy a věcné dary.

Škola má propracovaný systém prevence sociálně patologických jevů, který se uskutečňuje v několika úrovních. Jednotlivá témata jsou zařazována do výuky především v předmětech výchova k občanství a výchova ke zdraví, případně jsou realizována v rámci školních projektových dnů, škola spolupracuje s externími partnery. Nezastupitelnou úlohu při vytváření dobrého klimatu ve třídách má každodenní činnost třídních učitelů. Ve škole aktivně pracuje školní parlament, který organizuje akce napříč školou (např. vítání prvňáčků, drakiáda, pietní akt k osvobození Hranice, vánoční sbírku UNICEF) a sportovní soutěže pro žáky školy. Důsledným dodržováním stanovených postupů v oblasti prevence rizikových jevů se škole daří řešit rizikové chování žáků v počáteční fázi. Přispívá k tomu i skutečnost, že jde o malou školu, kde většina učitelů působí delší dobu, zná téměř všechny žáky a jejich rodiče. Činnost školy v oblasti prevence proti sociálně patologickým jevům vede ke zvyšování sociálních kompetencí žáků, učí je komunikaci, spolupráci, asertivitě, toleranci, zdravému životnímu stylu.

Škola má promyšlený systém péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, který je nastavený tak, aby každý z pedagogů mohl získat informace o žákovi a míře jeho podpory. Vyučující jsou pravidelně seznamováni s potřebami těchto žáků, v případě potřeby je žákům vypracován individuální vzdělávací plán, který je průběžně vyhodnocován a aktualizován v souladu s potřebami žáka. V oblasti kariérového poradenství poskytuje žákům i jejich zákonným zástupcům výchovný poradce informace o možnostech dalšího vzdělávání. Škola získává informace o úspěšnosti svých absolventů, získané poznatky využívá pro svůj další rozvoj.

Výsledky vzdělávání žáků ve školní družině posuzuje vychovatelka individuálně, podporuje rozvoj zájmových aktivit žáků. Školní družina se podílí na organizování některých akcí, které připravuje školní parlament nebo škola. Zapojuje se do programů nabízených místní knihovnou.

Při škole působí Rada rodičů, která pro žáky i jejich rodiče pořádá při různých příležitostech kulturní akce, které napomáhají sepětí rodičů a žáků se školou a pomáhají vytvářet pozitivní vazby mezi účastníky vzdělávání. Škola je organizačním garantem několika pravidelných kulturních akcí, které v obci probíhají (např. Školní akademie, vánoční, velikonoční trhy), aktivně se zapojuje do života obce a spolupracuje s jejími organizacemi. Škola aktivně spolupracuje s další školou v zahraničí.

O pestré činnosti žáků v oblasti ekologické výchovy škola zveřejňuje informace spolu s fotodokumentací na nástěnkách ve škole i na svých webových stránkách. O vysoké kvalitě a účinnosti realizovaných strategií, které vedou žáky k aktivní účasti na ochraně a utváření životního prostředí, posunu jejich hodnotové orientace v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace a realizaci pozitivních změn svědčí externí hodnocení dosažených výsledků. Jedním z nich je školou opakovaně obhájený mezinárodní titul Ekoškola.

Závěry

Vývoj školy

- Jasně stanovená koncepce školy, na jejíž realizaci se aktivně podílí všichni účastníci vzdělávání, napomáhá komplexnímu rozvoji a naplňování klíčových kompetencí žáků a podporuje vytváření příznivého klimatu ve škole.
- Ve spolupráci se zřizovatelem došlo ke zlepšení materiálních podmínek školy (např. zateplení fasády, rekonstrukce cvičné kuchyňky).

Silné stránky

- Škola má jasně formulovanou koncepci, která směřuje k vytváření zdravých mezilidských vztahů mezi účastníky vzdělávání a k aktivnímu přístupu k ochraně životního prostředí.
- Škola aktivně spolupracuje s obcí a dalšími partnery.
- Škola cíleně využívá různé formy práce pro vytváření zdravého klimatu ve škole.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Vysoká míra frontální práce, nízká diferenciací práce s ohledem na vzdělávací předpoklady, absence vzájemného hodnocení a sebehodnocení nepřispívají k maximálnímu využití potenciálu všech žáků.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Cíleně využívat metody kooperativního učení pro podporu komplexního rozvoje osobnosti žáka. Při výuce diferencovat práci žáků vzhledem k jejich vzdělávacím potřebám a předpokladům, vést žáky k sebehodnocení a vzájemnému hodnocení jako nedílné součásti vzdělávacího procesu.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů odstranit nedostatky zjištěné při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření/přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při

inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Karlovarský inspektorát, Kollárova 15, 360 09 Karlovy Vary, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.k@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina z 19. 12. 2013 včetně dodatků
2. Potvrzení ve funkci ředitelky školy s účinností od 1. 8. 2019 na dobu určitou 6 let, ze 7. 2. 2019
3. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení z 11. 9. 2019
4. Rozhodnutí čj. MSMT-49712/2013-2, s účinností od 4. 2. 2014 (zápis místa poskytovaného vzdělávání)
5. Školní řád s platností od 2. 9. 2019
6. Personální dokumentace pedagogických pracovníků o nejvyšším dosaženém vzdělání, osvědčení v rámci dalšího vzdělávání
7. Kniha úrazů vedená od 24. 2. 2004
8. Plán DVPP 2018/2019, 2019/2020 a Dlouhodobý plán DVPP z 23. 9. 2019
9. Záznam z jednání z 6. 11. 2019
10. Analýza školy 2019/2020 a plán činnosti na školní rok 2019/2020 k programu Ekoškola, bez datace
11. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání verze 7. platná od 1. 9. 2016 a verze 8. platná od 1. 9. 2019
12. Třídní knihy vedené ve školním roce 2018/2019 a 2019/2020 k datu inspekční činnosti
13. Výroční zpráva 2018/2019 z 23. 9. 2019
14. Rozvrhy hodiny platné ve školním roce 2019/2020 k datu inspekční činnosti
15. Dokumentace z oblasti prevence sociálně patologických jevů (Preventivní program na školní rok 2019/2020, Program proti šikanování z 2. 9. 2019)
16. Strategie prevence a řešení školní neúspěšnosti žáků ZŠ Hranice z 3. 9. 2018
17. Školní vzdělávací program školní družiny platný od 1. 9. 2018
18. Vnitřní řád školní družiny platný od 2. 9. 2013
19. Školní matrika žáků vedená k datu inspekční činnosti
20. Přehled výchovně vzdělávací práce školní družiny vedený ve školním roce 2018/2019 a 2019/2010 k datu inspekční činnosti
21. Zápisy z jednání pedagogické rady vedené ve školním roce 2018/2019 a 2019/2020 k datu inspekční činnosti

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Karlovarský inspektorát, Kollárova 15, 360 09 Karlovy Vary, případně prostřednictvím datové

schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.k@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Marta Pincová, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Marta Pincová v.r.

Mgr. Martina Fenclová, školní inspektorka

Mgr. Martina Fenclová v.r.

Ing. Eva Lorencová, školní inspektorka

Ing. Eva Lorencová v.r.

Mgr. Marie Vrátníková, školní inspektorka

Mgr. Marie Vrátníková v.r.

Bc. Věra Weberová, kontrolní pracovnice

Bc. Věra Weberová v.r.

V Karlových Varech 6. prosince 2019

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

PhDr. Hana Levá,
ředitelka školy

PhDr. Hana Levá v.r.

V Hranicích 9. 12. 2019